

Qishloq hayoti

2013 йил Обод турмуш йили

Қишлоқ ҳаёти

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси www.qishloqhayoti.uz 2013-ЙИЛ 12-СЕНТАБР, ПАЙШАНБА, 110 (8191)-сон 1974-йил 1-январдан чиқа бoshлаган Bahosi kelishilgan narxda.

 Бухоро Вилояти

1 ОКТАБРЬ – ЎҚИТУВЧИЛАР ВА МУРАББИЙЛАР КУНИ

ТИЛ БИЛГАН – ЭЛ БИЛАДИ

Акмал Зиёдуллаев Бухоро давлат университети қошидаги 4-академик лицейда ўқувчи-ёшларга инглиз тилидан сабоқ беради. Шу билан бирга, Бухоро вилояти педагог кадрларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтида ўқитувчи бўлиб иш-

лайди. Турмуш ўртоғи Раъно Зиёдуллаева эса Бухоро давлат университети инглиз филологияси кафедраси ўқитувчиси. Ҳавас ва ибратга лойиқ бу оилادا камолга етаётган Азиза ва Амирбек мактабда хориж тиллари бўйича ўтказиладиган танловларнинг доимий ғолиб ва совриндорларидир. Улар

келгусида ота-онаси касбини давом эттириб, чет тиллар ўқитувчиси бўлиш орзусида.

СУРАТДА: Акмал Зиёдуллаев турмуш ўртоғи Раъно Зиёдуллаева ўғли Амирбек ва жияни Руҳшона билан.

Тоҳир ИСТАТОВ (ЎЗА) олган сурат.

 Қорақалпоғистон Республикаси

ИСТЕЪДОДЛИ ЁШЛАРГА ИМКОНИАТ ВА РАҒБАТ

Тошкент ахборот технологиялари университети Нукус филиалида “Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми” жамғармаси, “Келажак овози” ёшлар ташаббуслар маркази, “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамкорлигида ўтказилиб келинаётган “Келажак овози” кўрик-танловининг Қорақалпоғистон Республикаси босқичи ғолибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Кўрик-танловнинг жорий йилги Қорақалпоғистон Республикаси босқичида 44 нафар иқтидорли ёшлар ғолиб бўлди. Тадбирда “Архитектура ва дизайн”, “Ахборот технологиялари, рационализаторлик таклифлар ва техник ишланмалар”, “Анъанавий ва амалий санъати”, “Адабиёт ва публицистика” номинациялари бўйича ғолибликни қўлга киритган истеъдодли ёшлар кўргазмаси ташкил этилди.

— Мазкур танловда “Адабиёт ва публицистика” номинацияси бўйича ғолибликни қўлга киритдим, — дейди Шаҳзода Базарбоева. — Келажакда билим ва маҳоратимни ошириш борасида кўп из-

ланиб, якуний босқичда ҳам ғолибликни қўлга киритишга ҳаракат қиламан.

Тадбир доирасида Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан ҳамкорликда бўш иш ўринлари ярмаркаси ташкил этилди. Ярмаркада Нукус шаҳри, Нукус, Кегайли, Хўжайли туманларидан 46 та корхона, ташкилот ва муассасалар ўзларида мавжуд 522 та бўш иш ўринлари билан иштирок этди. Тадбирда 240 нафар ёшларга йўлланмалар, 272 нафарига мутахассислар томонидан маслаҳатлар берилди.

Давуд АБИБУЛЛАЕВ

 Жиззах Вилояти

Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси Кенгаши ва унинг жойлардаги бирлашмалари «Обод турмуш йили» Давлат дастури ижроси доирасида «Касабаси уюшмалари – болаларга» акцияларини ўтказмоқда.

СОҒЛОМ АВЛОД – МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ

— Акция лойиҳаси «Тозалик, озодалик — саломатлик гарови» деб номланиб, уни ўтказишдан кўзланган мақсад, биринчи синфга қатнай бошлаган ўқувчиларни соғлом турмуш тарзи асосларидан бири бўлган санитария-гигиена талабларидан хабардор этиб, уларни тоза-озода юришга ўргатиш, турли юқумли касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари ва уларнинг салбий оқибатлари ҳақида маълумотлар бериш эди, — дейди Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси Кенгашининг масъул ходими Абдуллажон Бердиёров. — Тушунтириш ва тарғибот ишларимизни ўқув пайтида бир соатли дарс сифатида, дарсдан ташқари вақтда интерфаол усулда ташкил этдик. Бу жараёнда кичкинтой

ўқувчиларгина эмас, балки уларнинг ота-оналари ва ўқитувчилари ҳам қизиқиш ва фаоллик кўрсатдилар.

Мирзачўл туманидаги 7-умумтаълим мактабида ўтказилган тадбир таълим маскани яқинидаги лоток бўйида тоза ичимлик ва ариқ сувини таққослаш, хоссаларини заррабинлар орқали кузатиш тарзида интерфаол усулида ташкил этилди.

Бундай тадбирлар вилоятнинг бошқа туманларидаги мактабларда ҳам ўтказилиб, улар якунида жами 1014 нафар биринчи синф ўқувчисига Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси Кенгашининг шахсий гигиенага оид жамланмалар совғаси ҳамда санитария-гигиена қоидаларига бағишланган қўлланмалар топширилди.

Келди ДЎСТБЕК

▼ КУЧЛИ ДАВЛАТДАН — КУЧЛИ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ САРИ

МАҲАЛЛА ОБОД — ЮРТ ОБОД

Истиқлол йилларида маҳалла фуқаролик жамиятининг муҳим ва фаол бўғини сифатида ўзини тобора намойён этмоқда. Маҳалланинг ҳаётимиздаги, жамиятимиздаги тутган ўрни ортиб, ваколати кенгаймоқда. Бугунги кунда республика-миздаги 10 мингга яқин фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан ижтимоий-иқтисодий хусусиятга эга 30 дан зиёд вазифани бажариб келинаётгани ҳам фикримизнинг исботидир.

Фаргона вилояти Ўзбекистон туманидаги “Нурсух” қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Азизбек Ўринбоев, Тошкент шаҳар Олмазор туманидаги “Аҳил” маҳалла фуқаролар йиғини раиси Абдухалиқ Ваҳобов ва Андижон вилояти Жалақудуқ туманидаги “Қўртқи” маҳалла фуқаролар йиғини раиси Олимжон Зокиров.

Сарвар ЎРМОНОВ (ЎЗА) олган сурат.

Хусусан, маҳалланинг ёшларни ҳар жиҳатдан баркамол этиб тарбиялаш, оила институтини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва мустаҳкамлаш, жамиятда аҳиллик ва тотувликни таъминлаш борасидаги ўрни ва аҳамиятини ҳеч нарса билан солиштириб бўлмайди. Айниқса, унинг аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш, оилавий тадбиркорликни ривожлантириш марказига айланиб бораётгани диққатга сазовордир.

Жорий йилда янги таҳрирдаги “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги ва “Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) ва унинг маслаҳатчилари сайлови тўғрисида”ги қонунларнинг қабул қилиниши бу борадаги ишларнинг янги босқичга кўтарилишига хизмат қилмоқда.

“Обод турмуш йили” Давлат дастури доирасида барча маҳаллаларда “Обод уйим” лойиҳаси амалга оширилмоқда. Буни самарасида жойларда янги иншоотлар, замонавий спорт майдончалари бунёд этилмоқда, инфратузилма яхшиланмоқда. Шунингдек, “Оила-маҳалла-таълим муассасаси” ҳамкорлиги мустаҳкамланиб, ижтимоий-маънавий муҳитни яхшилаш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Бугун

аҳоли ўз муаммолари ечимини топишда маҳаллани энг яқин кўмакчи, деб билмоқда. Айниқса, маҳалланинг таълим-тарбия сифатини оширишда жамоатчилик назоратини янада кучайтириш, 9-синфни тамомлаётган ўқувчиларни коллеж ва лицейларга тўлиқ қамраб олиш, қизларнинг касб-хунар эгаллашига яқиндан кўмаклашишдаги ўрни ошиб бормоқда.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида миллий ва маънавий қадриятларни кенг тарғиб қилиш, аҳоли турмуш даражасини янада яхшилаш ҳамда маҳаллаларни комплекс ривожлантириш, илғор тажрибаларни оммалаштириш мақсадида Ўзбекистон “Маҳалла” хайрия жамоат фонди республика бошқаруви томонидан ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда “Энг намунали фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари” танлови ўтказилди.

Унинг очилишида Ўзбекистон “Маҳалла” хайрия жамоат фонди республика бошқаруви раиси А.Аҳмедов ва бошқалар Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизда маҳалла институтининг мавқеини мустаҳкамлаш, ижтимоий ҳимоялаш тизимини янада такомиллаштириш, маҳалланинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётимиздаги

ўрни ва таъсирини янада кучайтириш борасида амалга оширилаётган кенг қўламли ишлар кучли фуқаролик жамиятини шакллантиришда муҳим омил бўлаётганини таъкидлашди. Ушбу вазифаларни амалга оширишда эса Обод турмуш йили янада катта имкониятлар эшигини очди.

Танловнинг туман, шаҳар, вилоят босқичларида ижтимоий шериклик муносабатларини янада кенгайтириш, давлат бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш юзасидан олиб борилаётган ишларга асосий эътибор қаратилди. Шунингдек, фуқаролар йиғинлари ҳузурида ташкил этилган жамоатчилик комиссияларининг фаолияти, аҳоли бандлигини таъминлаш, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш, “Обод турмуш йили” Давлат дастури доирасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар чуқур ўрганилди. Улар орасидан сараланган ўн тўртта энг намунали маҳалла мамлакат босқичида иштирок этди.

Улар яқинда пойтахтимиздаги “Туркистон” саройида “Энг намунали фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари” республика танловининг якуний босқичида беллашдилар.

Тадбирда вазирликлар, идоралар, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, маҳаллалар фаоллари иштирок этди. Тадбир давомида маҳаллалар ҳаёти, иш фаолиятига оид ҳужжатлар, хунармандчилик маҳсулотлари ҳамда миллий либослар кўргазмаси ташкил этилди.

Тошкент шаҳри Олмазор туманидаги “Аҳил” маҳалла фуқаролар йиғини танловда биринчи ўринга сазовор бўлди. Фаргона вилояти Ўзбекистон туманидаги “Нурсух” маҳалла фуқаролар йиғини иккинчи, Андижон вилояти Жалақудуқ тумани “Қўртқи” маҳалла фуқаролар йиғини учинчи ўринни эгаллади. Фолиблар диплом ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Бугунги кунда фуқаролик институтлари демократик қадриятлар, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг муҳим омилга айланмоқда, фуқароларнинг ўз салоҳиятларини рўёбга чиқариши, уларнинг ижтимоий, социал-иқтисодий фаоллиги ва ҳуқуқий маданиятини ошириш учун шароит яратмоқда, жамиятда манфаатлар мувозанатини таъминлашга кўмаклашмоқда, — дейди танлов ғолиби Олмазор туманидаги “Аҳил” маҳалла фуқаролар йиғини раиси Абду-

холик Ваҳобов. — Танловда фуқаролар йиғинларида ҳужжатларни юритиш, ишларни ташкил этиш, оилавий бизнесни ривожлантириш борасида катта тажриба ўргандик. Ортирган тажрибамиз бу йўналишдаги ишларни янада ривожлантириш, маҳалланинг нуфузини мустаҳкамлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Мамлакатимизда улкан бунёдкорлик ишларида маҳалланинг ҳам муносиб хиссаси борлиги бизни қувонтиради, — дейди танловнинг иккинчи ўрин ғолиби Ўзбекистон туманидаги “Нурсух” маҳалла фуқаролар йиғини раиси Азизбек Ўринбоев. — Танловда кўплаб ҳамкасбларимиз фаолияти билан танишдик. Бу ерда ўрганганимиз, тажрибамизни бойитганимиз келгуси фаолиятимизда муҳим аҳамият касб этади.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ишини янада такомиллаштиришда ушбу тадбир катта хизмат қилади, — дейди танловнинг учинчи ўрин соҳиби Жалақудуқ тумани “Қўртқи” маҳалла фуқаролар йиғини раиси Олимжон Зокиров. — Маҳаллаларда миллий қадриятларимизни тарғиб қилиш, айнан маҳалланинг маънавий муҳитига салбий таъсир этадиган турли иллатларнинг олдини олиш ва унинг оқибатларини тушунтириш мақсадида ёшлар ўртасида олиб борилаётган тарғибот ишларимиз ўз самарасини бермоқда. Олти йил мобайнида ҳудудимизда ҳуқуқбузарликлар умуман қайд этилмади. Мазкур тадбирда эътироф этилганимиз бизга катта рағбат бўлди. Бу ерда маҳаллани “Оилавий бизнес маркази”га айлантириш, иш ҳужжатлари ҳамда фаолият кўрсаткичларини мукаммаллаштириш, фаолиятда қонунийликни таъминлаш борасида бошқа маҳаллаларнинг тажрибаси билан яқиндан танишдик. Йиғинларнинг аҳолини қўллаб-қувватлаш, бандликни таъминлаш борасида хайрли ишлари бошқаларга ҳам ўрнак бўлади.

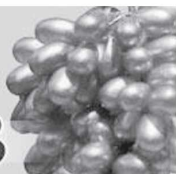
Тадбирда таниқли санъаткорлар ва болалар ижодий жамоалари иштирокида концерт дастури намойиш қилинди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари А.Икромов, Э.Боситхонова иштирок этди.

Анвар ҚУЛМУРОДОВ, “Qishloq hayoti” муҳбири.

Олтин шингилли узумлар олтин кубокка арзийди

Golden Bunch of Grapes 2013

Украинанинг Симферополь шаҳрида бўлиб ўтган “Узумнинг олтин шингиллари — 2013” (“Golden Bunch of Grapes — 2013”) халқаро кўргазмасида ўзбекистонлик фермерлар 17 хил узум нави билан қатнашиб, тадбирнинг олтин кубоги соҳиби бўлишди.

Андижон вилояти Хўжаобод туманидаги “Мадидёров боғлари” агрофирмаси узумзорида етиштирилган “Оқ хусайни”, “Кетмон сопи”, “Андижон қора”, “Ризамат ота”, “Нимранг кишмиш”, “Овалсимон оқ кишмиш”, “Келин бармоқ” навлари чет эллик эксперт ва фермерлар томонидан юқори баҳоланди.

Ҳамюртларимиз халқаро кўргазма давомида узумни парваришда касаллик ва зараркунандаларга қарши қўлланиладиган кимёвий во-

ситалар, маҳсулотни йиғиб-териб даврида ишлатиладиган замонавий ускуналар, узумни қайта ишлаш бўйича илғор минитехнологиялар билан яқиндан танишдилар. Саноатбоп узум етиштириш, сўғоришда замонавий технологиялардан фойдаланиш, катта ҳажмдаги майиз қуритиш мосламаларини синовдан ўтказиш каби масалалар бўйича хорижлик ҳамкасблари билан фикр алмашдилар.

Нурилло НҲЪМОНОВ

Хотам МАМАДАЛИЕВ (ЎЗА) олган сурат.

“Бобур азда эмаски шунинглашди”

Зокиржон ота Машрабовнинг касби-кори геолог бўлса-да, халқимиз у кишини адабиётшунос, тарихчи, табиатшунос сифатида яхши билади. У 1992 йилда халқаро Бобур жамоат фонддини ташкил этиб, буюк ватандошимиз бўлмиш шоҳ ва шоир юрган йўллар бўйлаб илмий экспедиция уюштирганди.

Зокиржон ота Пиримкул Қодировнинг “Юлдузли тунлар” романи атрофида турфа гап-сўзлар бораётган бир паллада Россиянинг Митиши шаҳридаги корхонада тайёрланган Бобур ҳайкалинини Андижонга келтиришда жонбозлик кўрсатди. Бу орада Бобур давридаги Андижон тарихини ўрганиш бўйича археологик изланишлар ҳам бошлаб юборилган эди.

Халқаро илмий экспедициянинг шарқ мамлакатларига сافари давомида Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг биз билмаган қирралари ҳақида дастлабки манбалар қўлга киритилди. Бобур бошқарган буюк салтанат ҳақидаги тарихий маълумотлар янада бойитилди.

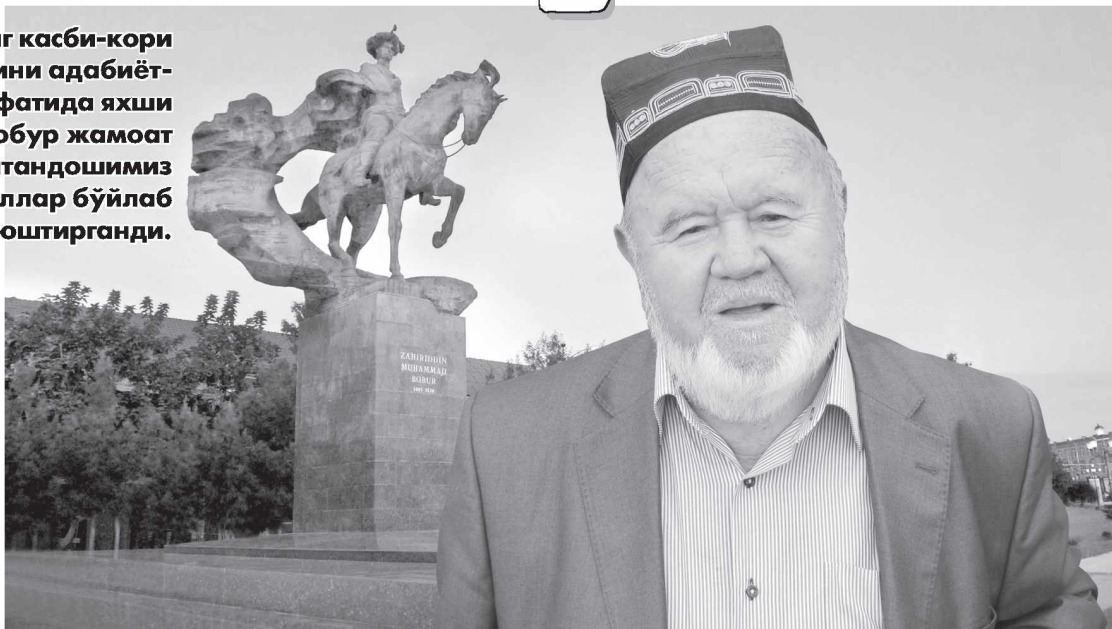
Ўтган 21 йил давомида Зокиржон Машрабов раҳбарлигидаги халқаро илмий экспедиция дунёнинг 40 дан зиёд мамлакатда бўлди. Унинг самараси сифатида жаҳонда бобуршуносликка оид тадқиқот ишлари юксак даражага кўтарилди. Юзлаб илмий-адабий китоблар ўқувчилар эътиборига ҳавола этилди. Ушбу асарларнинг муаллифлари орасида япониялик Эйжи Мано, афғонистонлик Шафиқа Ёрқин, АҚШлик М.Текстон, Германиялик К.Шониг, мисрлик Маҳда Махлуф хоним, туркия-

лик Рашид Раҳмати Арат, Биол Южел, озарбайжонлик Рамиз Аскерлар бор.

Андижон шаҳрининг жанубида баҳаво, хушманзара ям-яшил гўша бор. Қарийб 300 гектар майдонни эгаллаган ушбу маскан “Боғи Бобур” деб юритилади. Унинг бош боғбони ҳам Зокиржон ота бўлади. 1993 йили бу ерда буюк ватандошимизнинг рамзий қабр-мақбараси, ҳайкали тикланган эди.

1994 йилнинг кузида Президентимиз “Боғи Бобур”га ташриф буюриб, бу ерда амалга оширилган ишларни юксак баҳолади. Аини вақтда Бобур шахси билан боғлиқ илмий-тадқиқот ишларини ривожлантириш, мазкур боғни янада обод қилиш бўйича ўз тавсияларини берди. Президентимизнинг ана шу тавсиялари асосида “Боғи Бобур”да халқаро илмий конференциялар ўтказиладиган муҳташам бино, расадхона, “Қадимий Андижоннинг шаҳарсозлик маданияти тарихи” музейи барпо этилди. Аиниқса, бу ердаги “Бобур ва жаҳон маданияти” музейи ўзининг ноёб экспонатлари билан ҳақиқий илмий марказга айланди.

Мазкур илмий марказ экспонатларининг аксариятини

бобурийлар ва темурийлар тарихига оид асарлар ташкил этади. “Бобурнома”нинг ўрта аср тамадуни қўйилганидан то ҳозиргача кўплаб тилларга қилинган таржималари, қўлёзмалари, Бобурнинг хорижий давлатлардаги музейларда сақланаётган асарлари нусхаларининг барчаси халқаро Бобур фонднинг хизматлари натижасидир. Экспонатлар орасида Бобурий хатида битилган мусҳаф (Қуръон), Техронинг “Гулистон” музейидан келтирилган “Бобур куллиети”, “Бобурнома”нинг Ҳиндистоннинг Хайдаробод шаҳридаги Саларжанг музейида сақланаётган туркий нусхаси каби нодир китоблар бор. Ушбу асарлар бўйича дунёнинг кўплаб мам-

лакатларидан келган олимлар иштирокида бир неча марта халқаро илмий конференциялар ўтказилди.

“Бори элга яхшилиғ қилғил...” дея лутф қилган Заҳириддин Муҳаммад Бобур. Яқинда Зокиржон Машрабов қаламига мансуб аини шу номдаги китоб нашрдан чиқди. Бу китобдан халқаро Бобур фонди ва илмий экспедициянинг ҳозиргача амалга оширган ишлари жой олган.

Тиниб-тинчимаслиги, ғайрат-шижоати билан ёшу қарига бирдек ўрناق бўлаётган Зокиржон Машрабов Андижон шаҳрининг тарихини яратиб борасида ҳам салмоқли ишларни амалга оширмоқда. Унинг профессор, археолог Боқижон

Матбобоев билан ҳамкорликда ёзилган “Қадимий ва ўрта асрда Андижон” деб номланган китоби рус тилида чоп этилди ва дунёнинг кўплаб илмий марказлари ҳамда ЮНЕСКОга тақдим қилинди.

Истиқлол шарофати билан қалбидаги орзулари, умидлари рўёбга чиқа бошлаган Зокиржон Машрабовнинг меҳнатлари Президентимиз томонидан муносиб тақдирланган. Бугун Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими, “Эл-юрт хурмати” ва “Меҳнат шуҳрати” орденлари соҳиби Зокиржон Машрабов ўзининг 80 ёшини қарши олмоқда.

Қобилжон АСҚАРОВ,
“Qishloq hayoti” муҳбири.

▼ МУТОЛАА

ТАБИАТДАН САБОҚЛАР

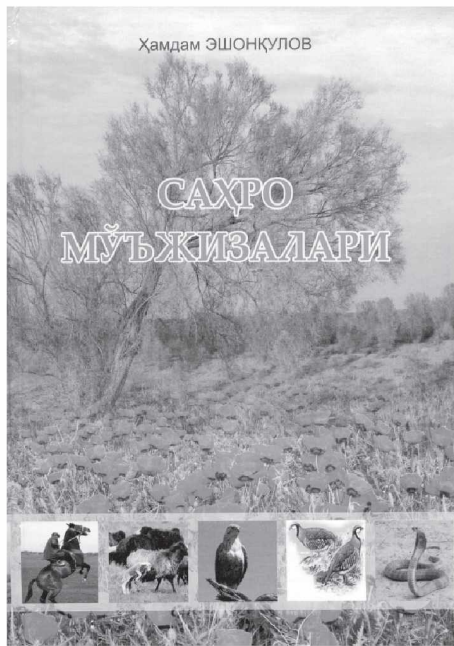
Ер — одамзот учун ягона макон. Инсониятнинг бошқа Ери — макони йўқ. Табиат ато этган ҳайвонот ва наботот олами унинг мавжудлиги манбаи. Дарёларнинг бўйнини қайириб, йўлини тўсиб тўғонлар тиклаб, йиртқич дея маълум турдаги жониворларни қириб — Табиатни енгиб нимага эришгани бугун одамзотнинг ўзига аён ва бундан у энди афсусда. Зотан, энди инсоният ўз бурчини — Табиатнинг буюк мувоzanатини асраш лозимлигини, акс ҳолда, ўзи ҳам ҳалокатга дучор бўлиши муқаррарлигини тушуниб турибди.

Гиёҳдан чиноргача, чумолидан арслонгача, жилгадан дарёгача — бариси ҳайратомуз уйғунликда яратилган. Бу мўъжизали, сирли-синоатли оламга ислоҳ киритишга уриниш ақлсизликдан бошқа нарса эмас. Табиатга зўравонлик ҳалокат сари ташланган қадам бўлса, ҳайвонот ва наботот дунёсидан йироқлашиш — табиатдан бегоналашиш одам учун ўзининг асл қиёфасини йўқотиш, мавжудликка боғланган азалий томирларидан айрилиш билан баробардир. Зеро, арининг жонфидолиги кўнглимизда рағбат ва ғайрат уйғотса, ям-яшил майсалар кўзимизни қувватиб тириклик шавқини бағишлайди. Муаззам чинорга ҳайрат билан боқиб, руҳимиз куч-қувват олса, пурвиқор тоғлар ер бағирлаб қолмасликка — юксалишга чорлайди кишини. Бургутнинг парвози, кийикнинг назокати, турнанинг латофати, қолаверса, илоннинг донишмандона сукутию тулкининг тадбири — барча-барчасида улғу бир ҳикмат, тенгсиз бир ибрат мужассам...

Таниқли адиб Ҳамдам Эшонқуловнинг “Сахро мўъжизалари” номли китобини ўқиб, кўнглида шундай уй-фикрлар туғилди. Аини дамда устозга яна бир бор ҳавас қилдим: умр бўйи табиат бағри-

да — Нурли булоқдан сув ичиб, Қизилқум барханларини, Оқтов, Қоратовларни кезиб, ўзидай оддий, самимий, тоза кўнғил, нияти пок чўпонлар, чавандозлар, каклик шайдолари, эгарсоз хунармандлару отбоқарлар давраларида юриш, улар ҳақида завқ-шавққа тўлиб ёзишнинг ўзи бир бахт. Чиндан ҳам, Худо сўйган бандаларини ўзи яратган минг турли мавжудот олами — она юртининг тоғу тошлари, гиёҳу жониворларидан йироқлаштирмайди. Болалиги табиат бағрида ўтган, кейинчалик улкан шаҳарларда яшаб қолган киши бундай омадни, бахтни теран ҳис этса, армон қилса, ҳечам ажабланмаслик керак.

Ўсмир Асрорнинг яраланган какликка меҳрида (“Каклик” қиссаси) эзгуликка ошуфта мурғак қалбнинг нурли ис-так-мақсадлари мужассам. Унинг ташвиш ва уринишларидан кўнглиларга ажиб туйғулар инади. Болакай билан тоғ-тошларни кезиб, сой, булоқларни кечиб, беихтиёр она табиигимизга қайта меҳр кўямиз, унинг сир-синоатлари кўнглимиздаги Ватанга муҳаббатни ўстиради, улғайтиради. Қанотбой оқсоқол қиссасини тинглаб (“От билан уч-рашув”) табиат билан тил топишишнинг йўл-йўриқларидан, ғаройиб мавжудот отнинг минг бир хислатидан огоҳ бўла-

миз. “Тулпорлар”ни ўқиб эса, жониворлар орасида инсонга энг садоқатлиси — отлар, уларнинг парвариши, эгаридан тортиб наҳалигача, сувлиғидан курак тишию қовурғаси нечталигигача батафсил маълумот оламиз... Беихтиёр: “Хўш, буларни билиш шартми, отбоқар бўлармидим?” дерсиз. Қайси касб-корнинг бошини ушлашингиздан қатъи назар, табобат ва ҳайвонот оламидан беҳабар экансиз, комил инсон бўлишингиз дарғумон. Юрт табииати қадриятлар ичида энг улғуи, у тенгсиз бойлик. Унга меҳр-муҳаббат ришталари билан боғланмоқ учун жамики унсурларидан хабардор бўлмоқ лозимдир. Акс ҳолда, кўрмай, билмай, тушунмай, ҳис этмай туриб, юртни севиб бўлмайди.

Ушбу китоб аини шундан — ўлка табиитини, ундаги турли-туман жониворлар, уларнинг феъл-атвори, хусусиятлари, минг хил одат ва яшаш тарзидан сабоқ беради. Ва, таъкидлаш жоизки, бу сабоқлар бесамар кетмайди: мароқ билан ўқиган воқеа-ҳодисалар, инсонлар ҳаёти, ташвиш ва севинчлари тасвири таъсиридан ўқувчи тасаввур табиат дунёсининг сирли мўъжизалари, беқиёс тасодифлари, бу дунёда кечадиган муросасиз курашлар тафсилотлари билан бойийди. Бунда улкан ибрат ва табиатнинг ўта муҳим сабоғи мужассамдир. Сиртдан қараганда, чўлу биёнларда вазмин сокинлик ҳукмрондек, пурвиқор тоғлар сукунатга чўмгандек. Ёзувчи бизни ана шу мавжудликнинг ичига олиб қиради. Ичкариси эса ҳаёт қайнайди: яшаш учун кураш, насл қолдириш, огоҳлик, тадбир билан ҳаракат қилиш, содиқлик барча-барчаси табиатта, унинг мавжудотларига хос. Биз инсонларга қўчган бу эзгу фазилятларнинг асл дўяси табиат эканига “Сахро мўъжизалари” китобидан ўқиб яна бир бор иқдор бўламиз. Ёзувчининг услуги сурурга, эҳтиросга йўғрилган. У ҳайвонот ва наботот олами меҳр билан тасвирайди, жозиб ўхшатишлар билан табиат манзараларини кўз ўнгимизда яққол гавдалантиради ва биз ўзимизни беихтиёр тоғлар бағрида юргандек ҳис этамиз: турфа хил гиёҳлар, паррандалар, ҳайвонларни жонли тасаввур этамиз ва пировардида табиатнинг бир бўлағи эканлигимизга иқдор бўламиз, қалбимиз эзгулик нуридан ёришади, атрофга меҳр-муҳаббат, раҳм-шафқат кўзи билан қарай бошлаймиз. “Сахро мўъжизалари” китобининг маънавий-ахлоқий, маърифий-тарбиявий қадр-қиммати шунда.

Бу китоб барча ёшдаги ўқувчиларга руҳий бардамлик, ҳаёт шавқини улашиши шубҳасиз. Табиатдан сабоқлар, аиниқса, ёшлар камолоти учун жуда зарур. Зотан, бундай сабоқлар уларнинг кўнғил кўзини очади.

Аҳмад ОТАБОЙ

